

Rozwój chrześcijaństwa w IV w. według *Historii Kościelnej* Rufina z Akwilei

Streszczenie

W rozprawie dokonano analizy łacińskiego tekstu *Historii kościelnej* Rufina z Akwilei. Dzieło jest kontynuacją *Historii kościelnej* Euzebiusza z Cezarei. Opisuje wydarzenia z lat 325-395. Ta wartościowa praca, która niejednokrotnie stanowi najstarsze źródło informacji, przedstawia złożony obraz rozwoju chrześcijaństwa w różnych aspektach.

W analizie zwrócono przede wszystkim uwagę na dynamikę procesów chrystianizacyjnych ukazanych przez Rufina. Wzrost liczby wiernych, usuwanie przejawów kultu pogańskiego, budowa nowych miejsc kultu chrześcijańskiego – to tylko niektóre przejawy tych procesów. Zmiany zachodzące w tym czasie miały nie tylko charakter ilościowy, ale także jakościowy. Spory teologiczne wywołane kryzysem ariańskim doprowadziły do krystalizacji doktryny teologicznej i umocniły instytucję Kościoła. Tradycja apostołska została zachowana dzięki nieprzerwanej sukcesji apostołskiej. Czasy, które opisuje Rufin, są przełomowe w relacjach państwa z Kościołem. Zaangażowanie cesarzy w życie religijne daje początek i utrwala nową jakość tych relacji. Innym ważnym elementem rozwoju chrześcijaństwa widocznym na kartach omawianego utworu jest wzrost pobożności chrześcijan i towarzyszące temu praktyki. IV w. okazał się czasem, kiedy pojawiły się praktyki pobożnościowe, które zajęły trwałe miejsce w życiu religijnym chrześcijan. Obrazu dynamicznej chrystianizacji cesarstwa dopełnia relacja z chrystianizacji terenów poza granicami Cesarstwa Rzymskiego: Gruzji, Etiopii i wśród plemion arabskich.

M. Niedzwiedz